

Abordarea stereotipurilor și prejudecăților antisemite

*Suport
didactic*

3

1. Aprofundarea cunoștințelor despre evrei și iudaism

2. Depășirea prejudecăților inconștiente

3. Abordarea stereotipurilor și prejudecăților antisemite

4. Contestarea teoriilor conspirației

5. Predând despre antisemitism prin intermediul educației despre Holocaust

6. Abordarea negării, distorsionării și trivializării Holocaustului

7. Antisemitismul și discursul memoriei naționale

8. Gestionarea incidentelor antisemite

9. Gestionarea antisemitismului în mediul online

10. Antisemitismul și situația din Orientul Mijlociu

Abordarea stereotipurilor și prejudecăților antisemite

Lupta pentru echitate, incluziune și oportunități pentru toți este un obiectiv universal. Integrând talentele și identitățile unice ale fiecăruia, societatea este mai pregătită să asigure un viitor prosper. Cu toate acestea, odată cu diversitatea vin adesea o serie de generalizări și stereotipuri care pot fi dăunătoare. Stereotipul reprezintă o imagine excesiv de simplificată a unui anumit grup de oameni. Oamenii adesea se amuză pe seama lor sau resping stereotipurile. Cu toate acestea, stereotipurile încurajează prejudecățile și reprezintă un pericol pentru atmosfera din clasă.¹ Ele pot duce la repercusiuni negative și pot încuraja ura.

Stereotipurile privind evreii și comunitățile lor au pătruns în istoria europeană de mii de ani. Ele contribuie la o imagine negativă a evreilor cu potențialul de a favoriza atitudini și comportamente încărcate cu prejudecăți față de evreii din comunitate.

Stereotipurile împotriva evreilor pot intra în sala de clasă în diferite moduri, care includ, dar nu se limitează la, următoarele:

- Elevii ar putea repeta un stereotip antisemit sau o prejudecată cu caracter antisemit pe care le-au auzit și apoi să acționeze în baza lor, comportându-se negativ față de colegii evrei; și

- Stereotipurile antisemite pot fi prezente în literatură, textele religioase, artă sau surse istorice folosite în școală.

Scopul acestui suport didactic este de a oferi o privire de ansamblu asupra rolului și funcției stereotipurilor, un rezumat și o „deconstrucție” a celor mai comune stereotipuri și mituri despre evrei, precum și sugestii concrete cu privire la modul în care profesorii le-ar putea aborda în sălile de clasă.

---

¹ *Addressing Anti-Semitism Through Education: Guidelines for Policymakers* (Varșovia: OSCE/ODIHR, 2018), p. 41, <<https://www.osce.org/odihr/383089>>.

Informații generale

Gândirea în formule stereotip, atitudinile părtinitoare și prejudecățile sunt fenomene umane naturale. Oamenii pot alege să creadă în stereotipuri pentru a reduce complexitatea lumii înconjurătoare. Din păcate, multe stereotipuri despre anumite grupuri sociale se regăsesc în cultură și comunitate în general. Prejudecățile predominante într-o comunitate ne pot ghida în mod inconstient comportamentul și ne pot conduce la concluzii nepotrivite sau dăunătoare. Acest lucru are un impact negativ asupra echității și dreptății pe care ni le dorim într-o societate democratică: în educație, la locul de muncă, în soluționarea conflictelor și menținerea păcii și armoniei între grupurile sociale.

În cele mai rele cazuri, stereotipurile au fost folosite intenționat ca o modalitate de a înăbuși schimbările sociale și de a perpetua sisteme de putere politică. Acest lucru a fost văzut de-a lungul veacurilor, de exemplu, în discuțiile despre relațiile de gen, pe măsură ce femeile

au câștigat o mai mare independență politică și economică.

De mii de ani, imaginile, ideile și miturile anti-evreiești au dus la stereotipuri, stimulând ura și persecuția evreilor. Ele continuă să apară în întreaga lume, atât în mod deschis, cât și în mod ascuns, în ciuda faptului că sunt respinse oficial de autoritățile internaționale, regionale și naționale. Noi stereotipuri, defăimări și imagini sunt generate în continuu, în timp ce cele vechi sunt reciclate în forme noi. Prejudecățile antisemite sunt frecvent exprimate, poate în momente diferite și de oameni diferiți, în termeni contradictorii.²

Stereotipurile tradiționale antisemite pot fi observate în atacurile antisemite fie ca factor care motivează, fie însoțind comportamentul. Acestea pot include afirmații potrivit cărora „evreii” sunt bogați și lacomi, că ei conspiră pentru a controla lumea sau că „evreii” l-au ucis pe Isus Hristos. Defăimarea cu caracter antisemit se

Atitudine părtinitoare (Bias) se referă la o „înclinație sau prejudecată pentru sau împotriva unei persoane sau a unui grup, în special într-un mod considerat a fi inechitabil”.

Discriminarea este „tratarea nedreaptă sau de o manieră dăunătoare a diferitelor categorii de persoane”.

SURSA : *Concise Oxford English Dictionary*, ediția a noua

Stereotipul se referă la o „imagine excesiv de simplificată a unui anumit grup de oameni”.

Prejudecata este un „sentiment despre un grup de oameni sau un individ dintr-un grup care se bazează pe un stereotip”.

SURSA : *Addressing Anti-Semitism Through Education: Guidelines for Policymakers* (Warsaw: OSCE/ODIHR, 2018), p. 41, <<https://www.osce.org/odihr/383089>>.

manifestă frecvent printr-o viziune de tip conspirativ asupra lumii. De exemplu, atât în stânga cât și în dreapta eșichierului politic, există oameni care susțin în mod fals că evreii au planificat atacul terorist din Statele Unite din 11 septembrie 2001. Recent, au apărut noi teorii ale conspirației care pretind în mod fals că evreii ar fi implicați în criza refugiaților din Europa.³

Pentru a răspunde eficient stereotipurilor și concepțiilor greșite este necesar să putem identifica diferențele lor forme și să înțelegem cum s-au dezvoltat aceste falsuri de-a lungul timpului. Mai jos sunt prezentate

² De exemplu, evreii sunt criticați atât pentru că sunt cosmopoliți lipsiți de rădăcini, cât și ca obtuzi, adepți ai comunitarismului, sau sunt prezentați atât ca atotputernici, cât și ca subumani.

³ Péter Krekó et al., “Migrant Invasion’ as a Trojan Horseshoe”, in Péter Krekó et al. (eds.), *Trust within Europe* (Budapest: Political Capital, 2015), pp. 63-72, <http://www.politicalcapital.hu/wp-content/uploads/PC_OSIFE_Trust_Within_Europe_web.pdf>.

Cercetătorii din Germania și Statele Unite au investigat modul în care examinarea experiențelor psihologice ale altora îi face pe oameni mai puțin predispuși să afișeze expresii automate ale unei prejudecăți. După ce s-au gândit la perspectiva unei persoane în vârstă, subiecții experimentului au fost mai puțin predispuși să aplice stereotipuri despre vârstnici precum cele legate de ideea de dependență sau infirmitate. Prejudecățile față de persoanele de culoare au scăzut atunci când participanții au fost instruiți să-și imagineze sentimentele victimelor în timp ce urmăreau incidente de discriminare rasială.

SURSA : A. R. Todd et al., "Perspective Taking Combats Automatic Expressions of Racial Bias", *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol. 100, June 2011, pp. 1027-1042.

câteva dintre cele mai frecvente mituri, tropi și meme despre evrei. Prezentarea este mai degrabă ilustrativă decât exhaustivă.⁴

Ucideri rituale

Din cele mai vechi timpuri, evreii au fost acuzați în mod fals că au ucis neevrei în scopuri rituale și s-a pretins că sunt de partea diavolului. În Europa medievală, începând cu secolul al XII-lea, aceste idei au fost adesea însoțite de acuzații că evreii au folosit sângele victimelor pentru a coace *mața* (azima sau pâinea nedospită) pentru sărbătoarea evreiască de Pesah (Paștele evreiesc). Din punct de vedere istoric, aceste acuzații false au fost frecvent urmate de revolte antisemite și omoruri în masă. Ecouri ale acestei acuze de omor ritual pot fi auzite până în zilele noastre.

Comuniștii

Implicarea unor evrei în mișcările comuniste și social-democrate din Europa a devenit adesea baza

pentru acuzații de iudeo-bolșevism sau iudeo-comunism. Acest mit a fost larg răspândit în Europa în prima jumătate a secolului XX, iar propaganda nazistă l-a promovat activ atât în Germania, cât și în teritoriile pe care le-a ocupat în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Internaționalismul comunismului timpuriu, combinat cu faptul că unii evrei care au luptat în rezistență s-au alăturat unităților sovietice de partizani sau partidelor comuniste la nivel național, au completat adesea susținerile că evreii, în mod colectiv sau individual, nu erau loiali față de patriile lor. În perioade mai recente, sintagma evreului comunist reapare în discuțiile despre identitatea națională sau istoria celui de-al Doilea Război Mondial sub forma susținerilor că crimele locale împotriva evreilor înainte, în timpul și după Holocaust au fost rezultatul zelului anticomunist.

Mitul Deicidului

Încă din primii ani ai bisericii creștine, unii creștini i-au învinuit pe

evrei pentru moartea lui Isus Hristos și i-au făcut pe evrei răspunzători în mod colectiv pentru această acțiune.⁵ Mitul deicid a întărit asocierea tuturor evreilor cu trăsături despre care se presupune că însoțescuciderea unui mesia, de exemplu, puteri supranaturale, intransigență și trădare care implică conspirații.

Loialitate națională dublă sau lipsă de loialitate națională

Evreii sunt adesea vizați de susțineri conform cărora aceștia conspiră pentru a modela politicile publice în sprijinul intereselor evreiești sau că patriotismul lor este mai mic decât cel al altor cetățeni. Acest lucru se manifestă uneori sub forma afirmațiilor potrivit cărora evreii, fie în mod colectiv fie individual, nu sunt loiali țării lor de origine. Pentru a fi acceptați drept compatrioți la nivel național, evreilor li se cere uneori să-și dezavueze legătura cu Israelul, în ciuda faptului că Israelul formează adesea o parte centrală a identității

⁴ Paragrafele precedente și exemplele de mituri și stereotipuri sunt preluate din *Addressing Anti-Semitism through Education*, op. cit. pp. 80-83.

⁵ „Declarația privind relația Bisericii cu religiile necreștine a Sinodului II Ecumenic de la Vatican („Nostra aetate”)” a repudiat acest mit în 1965.

---

evreiești. Acest mit poate apărea și în afirmațiile conform cărora evreii nu participă proporțional cu numărul lor în serviciul militar sau în alte sfere ale vieții publice în statele democratice.

Mass-media

Acuzațiile privind controlul evreiesc asupra presei au fost întâlnite cel puțin de la începutul secolului al XIX-lea și au fost repetate în "Protocoalele Înțelepților Sionului".⁶ În secolele XX și XXI, existența unor indivizi de origine evreiască, presupusă sau reală, care pot avea influență personală ca urmare a poziției pe care o dețin într-un anumit canal de presă, a fost generalizată în susțineri de „control evreiesc” asupra întregii industrii

media. Unele grupuri vorbesc despre „controlul sionist” al presei. Se afirmă că acești indivizi, de-a lungul timpului, acționează împreună într-o manieră conspirativă pentru a lua decizii, dar se ignoră faptul că mulți alți indivizi, care pot fi similari într-un anumit fel, sunt, de asemenea, angajați în industria media și că varietatea, vastitatea și dezvoltarea constantă face imposibil controlul ei în acest fel.

Bani și criminalitate

Acuzațiile de control evreiesc asupra finanțelor și de fascinație față de finanțe sunt la fel de vechi ca Noul Testament, în care evreii sunt uneori înfățișați ca niște zarafi implicați în practici profane la Templul din Ierusalim.

Acest lucru a continuat în perioada medievală, când creștinilor li s-a interzis să dea cu împrumut bani cu dobândă, lăsând activitatea deschisă altora. Întrucât evreii au fost sever restricționați să intre în majoritatea meseriilor și să dețină terenuri agricole, unii au început să dea bani cu împrumut. De atunci, evreii au fost înfățișați ca fiind bogați, puternici și amenințători. În unele țări, femeile evreice au fost prezentate în cadrul unui stereotip potrivit căruia se îmbracă ostentativ pentru a-și arăta bogăția. Astăzi, mitul se găsește în referințele la „banii Rothschild” sau în construirea unei conspirații evreiești în jurul sistemului bancar internațional și infraționalitate.

---

⁶ „Protocoalele Înțelepților Sionului” este un text antisemit fals, care pretinde să descrie un plan evreiesc de dominație globală. A fost publicat pentru prima dată în Rusia în 1903 și expus ca un plagiat grosolan în 1921. A fost tradus în mai multe limbi și diseminat la nivel internațional încă de la începutul secolului al XX-lea.

Strategii pentru identificarea și deconstruirea stereotipurilor antisemite în sala de clasă

Profesorii ar trebui să poarte discuții despre modelele generale de formare a stereotipurilor ca punct de pornire pentru creșterea gradului de conștientizare cu privire la stereotipuri specifice, inclusiv cele care aparțin antisemitismului. Aceasta poate implica utilizarea unor exemple de categorii de stereotipuri și modele asociate lor

pentru a determina elevii să înțeleagă impactul negativ al stereotipurilor și abordarea simplistă (adesea atractivă) a problemelor complexe pe care aceste stereotipuri le încurajează și le permit.

Odată ce elevii au reflectat asupra modului în care aceste concepte sunt legate de identitatea de grup,

profesorii pot folosi o abordare bazată pe drepturile omului pentru a combate intoleranța și discriminarea față de evrei, deoarece aceștia sunt evrei, făcând paralele cu experiențele altor grupuri.

Trei întrebări pentru a deconstrui o narațiune

Cine se află în spatele informațiilor?
Întrebați elevii cine cred ei că se află în spatele informațiilor. Este sursa identificată? Este anonimă? Este o sursă primară?

Care sunt dovezile pentru afirmație sau declarație?
Întrebați elevii dacă există dovezi în

cadrul informațiilor prezentate. Dacă există dovezi, sunt acestea credibile? Există vreo modalitate de a verifica posibilele dovezi?

Ce spun alte surse?
Întrebați elevii dacă au auzit aceste informații înainte. Există și alte surse care conțin aceleași informații sau

informații similare? Există posibile dovezi diferite disponibile din aceste alte surse?

SURSA : Adaptare din Stanford History Education Group, *Civic Online Reasoning*, <<https://sheg.stanford.edu/civic-online-reasoning>>.

Exemple de exerciții pe care educatorii le pot folosi pentru a contesta și a preveni stereotipurile antisemite⁷

Tip de exercițiu

Exemplu

Folosiți istorii personale

Prezentați istorii personale care evidențiază :

- Diversitatea lumii evreiești pentru a demonstra că evreii, la fel ca oamenii de alte tradiții, au o gamă largă de credințe și practici religioase, sau dimpotrivă, pot și să nu fie religioși;
- Asemănări între evrei și ceilalți, cum ar fi caracteristicile culturale, socio-economice, geografice, lingvistice și alte caracteristici; și
- Personalități evreiești și alte persoane din diverse comunități religioase sau culturale care au avut un impact pozitiv asupra contextelor locale, naționale și/sau internaționale.

Integrați subiectul în lecțiile de istorie

- Predați istoria evreilor la școală ca parte a istoriei locale, naționale sau internaționale, inclusiv istoria statului Israel și situația israeliano-palestiniană, folosind o abordare din multiple perspective;⁸
- Personificați istoria și povestiți istorii personale ale evreilor (oameni obișnuiți și personalități cunoscute care au contribuit la știință, arte, filozofie etc.);
- Aveți în vedere modul în care diferitele stereotipuri acceptate în societăți afectează drepturile de care se bucură bărbații, femeile și membrii anumitor comunități sau grupuri, inclusiv evreii, în diferite momente ale istoriei, precum și în prezent; și/sau
- Includeți lecții despre antisemitism din perioada de dinainte de Holocaust până în prezent (acest lucru nu înlocuiește lecțiile esențiale despre Holocaust).

Concentrați-vă pe identitățile diverse ale elevilor

- Elevii își pot crea autoportrete (în scris, pictură, poezii etc.) pentru a reflecta multiplele lor identități;
- Rugați-i pe elevi să-și prezinte autoportretele și să identifice diversitatea din clasa lor (de exemplu, în funcție de rasă, culoare, limbă, naționalitate, origine națională sau etnică, religie, cultură, sex, orientare sexuală, hobby-uri, interese, idealuri și idiosincrazii);
- Îndrumați elevii să identifice anumite aspecte ale autoportretelor care pot dezvălui sau genera un stereotip. Pentru a face acest lucru, cereți elevilor să se concentreze asupra a cine sunt ei, și a factorilor care influențează formarea identității lor (inclusiv propriile alegeri interne și presiuni externe); și/sau
- Examinați relația dintre auto-percepția unui elev asupra anumitor trăsături și percepțiile altora despre acestea pentru a demonstra cum sunt construite narațiunile sociale.

⁷ Aceste exemple au fost preluate din lucrarea *Addressing Anti-Semitism Through Education: Guidelines for Policymakers* (Abordarea antisemitismului prin educație: îndrumări pentru factorii de decizie politică)(Varșovia: OSCE/ODIHR, 2018), p. 41, <<https://www.osce.org/odihr/383089>>.

⁸ Pentru o bibliografie cuprinzătoare a surselor de informații de bază despre Orientul Mijlociu, consultați Colecția Bibliotecii Yale dedicată Orientului Apropiat, <<https://www.library.yale.edu/neareast/politics1.html>>.

Ce facem dacă...?

...cineva exprimă un stereotip, de exemplu: „Toți evreii iubesc banii – de aceea sunt bogați și conduc băncile”?

Într-un mod neamenințător, încercați să găsiți rădăcina generalizării. Persoana aplică stereotipul pentru că are doar o experiență limitată de interacțiune cu evreii? Ideile provin din familie, de la prieteni, din filme, de la televizor sau din cărți? Ajutați persoana respectivă să se gândească la originea acestei dezinformări. Acesta este un moment potrivit pentru a vorbi despre cât de ușor este să tragi concluzii

eronate din câteva exemple. De asemenea, poate fi util să recunoaștem că experiența personală este limitată și să observăm că cercetătorii de obicei au în vedere mii sau sute de mii de exemple înainte de a trage concluzii.

Multe stereotipuri împotriva evreilor au rădăcini istorice complexe – precum cele menționate mai sus – și merită să le explorăm originile. Dacă nu aveți cunoștințele necesare pentru a aborda stereotipul atunci când se aduce în discuție în clasă, răspundeți explicând că bănuiți că acesta este un stereotip și că veți reveni la el mai târziu cu mai multe informații.

Există tensiune în sala de clasă după ce stereotipul a fost rostit cu voce tare? Dacă există, poate fi util să le reamintim elevilor că toți putem face generalizări bazate pe noțiuni preconcepționate, chiar dacă nu ar trebui. Acest lucru permite tuturor să se relaxeze și să aibă deschidere pentru o explorare mai constructivă a afirmației problematice în activitatea ulterioară.

...cineva dă un exemplu care pare să confirme un stereotip ca fiind adevărat, de exemplu: „Evreii au nasul mare, doar uită-te la [...], el este evreu și are nasul mare”?

Activitate

Scrieți pe tablă câteva generalizări, lăsând spațiu liber în locul unde trebuie așezat subiectul afirmației. De exemplu: „Tuturor ___ le plac spaghetele” sau „Toți ___ beau ceai”. Cereți clasei să contribuie cu idei și să umple spațiul liber cu diferite grupuri. Ce observă? Ce se întâmplă atunci când propriul grup (de exemplu, „elevi”) este plasat în spațiul liber: Pare complet adevărat? Și dacă

aceste afirmații ar fi generalizări negative? S-ar simți diferit? Prezentați sau amintiți-le elevilor ce este un stereotip. Faceți legătură între această activitate și stereotipul împotriva evreilor care a fost exprimat mai devreme în clasă și deschideți o discuție cu clasa despre pericolele stereotipurilor.

Ajutați elevii să conștientizeze emoțiile pe care le trăiesc atunci când discută despre diverse stereotipuri.

Furia se poate corela cu sentimente legate de atac, în timp ce frica se poate reflecta în dorința de a evita sau de a scăpa. Stereotipurile se leagă adesea de modul în care puterea sau securitatea sunt experimentate. Uneori, abordarea acestor idei din punct de vedere emoțional poate ajuta la clarificarea conceptelor de bază care sunt exprimate în alegerea de către un elev a unor imagini stereotipe.

Folosirea contra-stereotipurilor este o tehnică prin care sunt furnizate imagini alternative, extinzându-ne noțiunile despre caracteristicile unor anumite grupuri de oameni. În ceea ce privește caracteristicile fizice ale evreilor, cereți elevilor să pregătească o serie de fotografii cu zece evrei cunoscuți din istorie sau din zilele noastre, reprezentând o diversitate largă de sectoare sociale (de exemplu, știință, sport, politică, arte, afaceri și filantropie) și de țări ale lumii.

Știați că astăzi persoanele de culoare reprezintă aproximativ o cincime din evreii din lumea întreagă? Pentru un videoclip rap despre diversitatea evreiască, vizionați piesa „This is Unity” al lui Y-Love: <https://www.youtube.com/watch?v=uvRy8bGSpDU&list=PLvLhxOY_PTr2QjL2dwP8_hgPlg_R2mXQm>.

Această afirmație se referă la un vechi stereotip rasial conform căruia evreii au nasuri mari și încovoiate. Explicați că unii evrei, la fel ca unii oameni care nu sunt evrei, pot avea nasuri mari, dar ca afirmația reprezintă o generalizare. Evreii trăiesc în toată lumea și s-au căsătorit cu membri ai populațiilor locale de secole, rezultatul fiind că nu există un „aspect” evreiesc anume (evreii nu sunt o rasă). Există evrei cu părul roșcat și culoarea pielii deschisă, evrei cu pielea de culoare închisă și cu părul negru și

o largă varietate între aceste două aspecte. Stereotipul „nasului evreiesc” este o imagine vizuală puternică care leagă arta creștină medievală de propaganda nazistă și de caricaturile antisemite de astăzi.⁹ Scopul este să-i înfățișeze pe evrei ca fiind amenințători, demni de dispreț, malefici, sau care mențin distanța socială.

Puneți elevilor întrebări care le contestă presupunerile și încurajează dezvoltarea abilităților de gândire critică. Întrebările pot include: De

unde vine această idee? Se bazează pe propria experiență sau repetați ceva ce ați auzit? Cunoașteți sursa informațiilor pe care ați ales să le reproduceți? Puteți împărtăși vreo dovadă pentru afirmația dumneavoastră? Aveți deschidere pentru a vă analiza opinia? Aveți deschidere să vă schimbați părerea după analiză?

...o sursă sau un material didactic include un stereotip antisemit?

Este important să înțelegem că multe personalități influente ale istoriei, inclusiv lideri religioși, politicieni, filozofi, scriitori și artiști, au avut vederi antisemite. Ca rezultat, aceste opinii pot ajunge la elevi atunci când studiază izvoare istorice, literatură și alte materiale. De exemplu, celebrul filozof iluminist Voltaire este cunoscut pentru scrierile sale antisemite, la fel ca poetul britanic T.S. Eliot și principalul gânditor al reformei protestante, Martin Luther.¹⁰ Personalități politice, inclusiv Franklin

⁹ Sara Lipton, „The Invention of the Jewish Nose”, *The New York Review of Books*, 14 November 2014, <<https://www.nybooks.com/daily/2014/11/14/invention-jewish-nose/>>.

¹⁰ Antisemitismul în lucrările acestor figuri influente în gândirea occidentală este bine documentat. De exemplu, a se vedea: Arthur Hertzberg, *The French Enlightenment and the Jews* (New York: Columbia University Press, 1968); Anthony Julius, T.S. Eliot, *Antisemitism and Literary Form* (Cambridge: Cambridge University Press, 1995); „Martin Luther”, Muzeul Holocaustului din Florida, <https://web.archive.org/web/20080522013514/http://www.fhholocaustmuseum.org/history_wing/antisemitism/reformation.cfm>.

D. Roosevelt,¹¹ au fost asociate uneori cu idei antisemite.

Există multe oportunități de a aborda istorii ascunse sau controversate în cadrul programelor școlare deja existente. De asemenea, merită să identificați scriitori, politicieni, eroi populari și povestiri locale sau naționale care descriu oamenii și comunitățile evreiești într-o lumină pozitivă și să le prezentați clasei.

Identificarea și contestarea stereotipurilor despre evrei în surse sau

Pentru un exemplu despre cum se poate preda o operă literară ce folosește stereotipuri, consultați ghidul Ligii Anti-Defăimare despre „Neguțătorul din Veneția” de Shakespeare: <<https://www.adl.org/news/article/anti-semitism-and-the-merchant-of-venice>>.

materiale didactice oferă o oportunitate importantă de învățare despre contextul istoric și despre modul de abordare a textelor și materialelor controversate. Aceste texte pot conține și stereotipuri despre femei, persoane cu dizabilități, persoane de culoare și alte categorii. Este o oportunitate pentru elevii

de a-și exercita gândirea critică, de a-și identifica propriile valori și de a deveni mai încrezători în respingerea anumitor idei în timp ce iau în considerare altele.

Profesorii pot încuraja elevii să accepte responsabilitatea comună de a identifica și deconstrui

Stereotipuri în surse: Lista de verificare pentru analiză

- Când a fost scrisă sursa și de către cine? Care era contextul social și punctul de vedere al autorului la acea vreme?
- Despre ce se scrie în sursă? Este o operă literară despre un anumit loc și timp? Este despre o perioadă istorică importantă cu elemente incomode din trecutul societății?
- A existat vreo agendă politică sau cu caracter social care a stat în spatele scrierii sursei? Ar fi putut aceasta influența felul în care a fost scrisă?
- Ce stereotipuri sunt revelate? Care este originea acestor stereotipuri? De ce s-ar fi putut folosi stereotipuri în această sursă? Ar fi putut autorul să procedeze altfel?
- De ce merită folosită această sursă și astăzi? Ce putem învăța din ea?

¹¹ „Eleanor Roosevelt and the Jews” de Warren Boroson, Jewish Standard, New Jersey, United States of America, 26 July 2013, <<https://jewishstandard.timesofisrael.com/eleanor-roosevelt-and-the-jews/>>.

Activitate

Încercați tehnica „asocierii cu propria persoană”:

- În timpul unei lecții sau comemorări istorice, atunci când se proiectează noțiunea de „noi” („în orașul/țara noastră”, etc.), includeți comunitățile evreiești și alte comunități minoritare ca parte naturală a grupului;
- Într-o adunare, încercați să includeți evrei și membri ai altor grupuri minoritare în activități și în imaginile folosite pentru promovarea evenimentului; și
- Când vă gândiți la propria persoană ca părinte, profesor, femeie sau bărbat, persoană religioasă sau nereligioasă, imaginați-vă împărtășind acest atribut cu membrii altor comunități.

Oamenii se gândesc de obicei la ei înșiși în mod pozitiv și asociază cu ușurință membrii grupului intern (de apartenență) de sine, deci membrii grupului intern se îmbibă de caracteristici pozitive. Cercetările au arătat că strategia ”asocierii cu propria persoană” poate reduce probabilitatea de a activa astfel de prejudecăți automate. Această strategie ne cere să redefinim noțiunea de „noi”, astfel încât cei care în mod obișnuit fac parte din grupul extern să devină parte din grupul intern. S-a demonstrat că atunci când un grup de oameni diverși din punct de vedere rasial lucrează în cooperare sub o identitate comună, ei sunt mai puțin înclinați să aplice stereotipuri față de grupul rasial al celorlalți.

SURSE : Anna Woodcock, and Margo J. Monteith, „Forging links with the self to combat implicit bias”, *Group Processes and Intergroup Relations*, Vol. 16, Issue 4, 8 November 2012, p. 445-461; Gaertner, S.L., and Dovidio, J.F. (2000). Aversive Racism and Selection Decisions. *Psychological Science* 2(4), p. 315-319.

stereotipurile. Prin procesul de identificare, cercetare și disipare a unui stereotip dăunător din spațiul lor de învățare, elevii își pot identifica, de asemenea, propriile prejudecăți personale, despre care e posibil să nu fi fost conștienți că le au, atât ei cât și societatea lor, și care ar fi putut avea un

impact negativ asupra evreilor sau altor persoane în jurul lor, cum ar fi colegii de clasă. Responsabilitatea comună între elevi creează o atmosferă de sprijin în cadrul colectivelor la clasă și încurajează munca în echipă, în special între elevii care au avut anterior prejudecăți unul față de celălalt.

Resurse și materiale pentru lecturi suplimentare

Publicații cheie:

Addressing Anti-Semitism through Education: Guidelines for policymakers (Warsaw: OSCE/ODIHR, 2018), <<https://www.osce.org/odihr/383089?download=true>>:

- Pentru informații și activități care să încurajeze auto-reflecția în rândul profesorilor și elevilor vezi pagina 32;
- Pentru exemple de exerciții de combatere și prevenire a stereotipurilor antisemite vezi paginile 41 și 42;
- Pentru informații despre educarea copiilor cu privire la imaginile stereotipe vezi pagina 43; și
- Pentru informații care să ajute la recunoașterea stereotipurilor antisemite vezi Anexa 2 („Exemple de tropi sau meme antisemite”) și Anexa 3 („Exemple de simboluri antisemite”).

A Teacher’s Guide on the Prevention of Violent Extremism (Paris: UNESCO, 2016), <<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000244676>>.

Pentru mai multe informații despre mituri antisemite și realitate, consultați:

Liga Anti-defăimare, „CAS Myths and Facts”, <<https://www.adl.org/sites/default/files/documents/assets/pdf/education-outreach/CAS-Myths-and-Facts.pdf>>;

Liga Anti-defăimare, *Using Facts to Respond to Anti-Semitism, 2006*,

<<https://www.adl.org/media/5137/download>>; și

Rețeaua europeană împotriva rasismului, „Debunking Myths about Jews”, octombrie 2015 ,

<https://www.enar-eu.org/wp-content/uploads/debunkingmyths_lr.pdf>.

Pentru mai multe informații despre prejudecățile implicite, consultați:

Proiectul Implicit Bias (inclusiv teste pentru a măsura prejudecățile implicite față de diferite grupuri), vezi:

<<https://implicit.harvard.edu/implicit/>>; și

<<https://www.projectimplicit.net/>>.

Pentru idei de predare despre stereotipuri, vezi:

Teaching Tolerance, „Teaching About Stereotypes”,
<<https://www.tolerance.org/magazine/teaching-about-stereotypes-20>>; și planuri de învățare,
<<https://www.tolerance.org/classroom-resources/learning-plans?keyword=stereotypes>>;

Liga Anti-defăimare, „Lemons - An Activity on Generalization and Stereotypes for Elementary School Children”,
<www.adl.org/assets/pdf/education-outreach/Lemons-from-Empowering-Children.pdf>;

Discovery Education, „Understanding Stereotypes”,
<<http://www.discoveryeducation.com/teachers/free-lesson-plans/understanding-stereotypes.cfm>>; and

Education World, „Bursting’ Stereotypes”,
<http://www.educationworld.com/a_lesson/03/lp294-01.shtml>.

